

Ail Gynllun Datblygu Lleol Newydd
Bwrdeistref Sirol Caerffili 2020-2035

EB34: Adolygiad o Safleoedd o Bwysigrwydd ar gyfer Cadwraeth Natur

Hydref 2026

2il Gynllun Datblygu Lleol Newydd (2RLDP)

Adolygiad o Safleoedd o Bwysigrwydd er Cadwraeth Natur (SINC)

Crynodeb Annhechnegol

Pam yr Oedd Angen yr Adolygiad

Dynodwyd y rhwydwaith presennol o Safleoedd o Bwysigrwydd er Cadwraeth Natur (SINC) o fewn y Fwrdeistref Sirol yn wreiddiol drwy'r Cynllun Datblygu Lleol Mabwysiedig yn 2010. Ers hynny, mae newidiadau mewn arferion rheoli tir, cyflwr cynefinoedd, dosbarthiad rhywogaethau, polisïau cynllunio a deddfwriaeth amgylcheddol wedi dylanwadu ar yr adnodd bioamrywiaeth ar draws yr ardal. Er mwyn sicrhau bod y sail dystiolaeth ecolegol sy'n ategu'r 2il Gynllun Datblygu Lleol Newydd (2020-2035) yn parhau i fod yn gadarn, yn gywir ac yn gyfredol, cynhaliwyd adolygiad cynhwysfawr o'r rhwydwaith SINC.

Mae'r adolygiad yn darparu asesiad wedi'i ddiweddarau o werth cadwraeth natur safleoedd SINC presennol, yn nodi unrhyw newidiadau yn eu pwysigrwydd ecolegol, ac yn gwerthuso a ddylid cydnabod safleoedd ychwanegol am eu cyfraniad at fioamrywiaeth, cysylltedd cynefinoedd a gwytnwch ecosystemau o fewn y Fwrdeistref Sirol.

Sut y Cynhaliwyd yr Adolygiad

Cynhaliwyd yr adolygiad gan ymgynghorwyr ecolegol annibynnol yn ystod 2024 a 2025. Cyfunodd yr asesiad adolygiad manwl ar sail desg o'r wybodaeth ecolegol oedd ar gael ag arolygon maes o'r holl safleoedd SINC presennol a nifer o safleoedd posibl newydd. Defnyddiwyd cofnodion biolegol presennol, data cynefinoedd, adroddiadau arolygon blaenorol a ffotograffiaeth awyr i gefnogi'r broses asesu ac i lywio gwerthusiadau safleoedd.

Arolygwyd pob safle er mwyn asesu'r cynefinoedd a oedd yn bresennol, diddordeb rhywogaethau nodedig, cyflwr ecolegol cyffredinol a'i gyfraniad at yr amgylchedd naturiol ehangach. Oherwydd y nifer fawr o safleoedd oedd angen eu hasesu, roedd yr arolygon yn cynnwys ymweliadau cerdded drosodd yn bennaf yn hytrach nag ymchwiliadau manwl sy'n canolbwyntio ar rywogaethau penodol. Cynlluniwyd yr arolygon hyn i nodi nodweddion ecolegol allweddol ac i benderfynu a oedd safleoedd yn parhau i fodloni'r meini prawf dethol SINC cytûn. Er na chynhaliwyd arolygon tymhorol cynhwysfawr ar gyfer pob safle, roedd y dull yn darparu digon o wybodaeth i asesu gwerth cadwraeth natur pob safle ac i nodi ardaloedd ychwanegol o bwysigrwydd ecolegol sylweddol.

Canfyddiadau Allweddol

Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod pob un o'r 190 safle SINC presennol yn parhau i fodloni'r meini prawf perthnasol ar gyfer dynodiad ac yn parhau'n gydrannau pwysig o adnodd bioamrywiaeth y Fwrdeistref Sirol. Er bod llawer o safleoedd yn dangos tystiolaeth o ddirywiad ecolegol o'u cymharu â chofnodion hanesyddol, mae hyn yn adlewyrchu'n bennaf dueddiadau ehangach o golli bioamrywiaeth a diraddio cynefinoedd sydd wedi'u cofnodi ledled Cymru, yn hytrach na gostyngiad yn eu gwerth cadwraeth natur sylfaenol.

Yn bwysig, ni chanfuwyd bod unrhyw un o'r safleoedd SINC presennol wedi dirywio i'r graddau a fyddai'n cyfiawnhau eu tynnu o'r rhwydwaith. Yn ogystal, nododd yr adolygiad bum deg un o safleoedd ychwanegol sy'n bodloni'r meini prawf dethol SINC sefydledig. Mae'r safleoedd hyn yn cynnwys cynefinoedd gwerthfawr, yn cynnal poblogaethau rhywogaethau nodedig, yn cyfrannu at gysylltedd cynefinoedd, neu fel arall yn gwneud cyfraniad sylweddol at fioamrywiaeth leol.

Canlyniadau Cyffredinol

Mae'r adolygiad yn argymhell cadw pob un o'r 190 o ddynodiadau SINC presennol ynghyd â dynodi pum deg un o safleoedd ychwanegol. Byddai hyn yn arwain at rwydwaith o 241 o safleoedd SINC ar draws y Fwrdeistref Sirol.

Mae'r rhwydwaith estynedig yn cynrychioli cynnydd sylweddol yn nifer y safleoedd bywyd gwyllt a ddynodwyd yn lleol ac yn darparu sail dystiolaeth gryfach ar gyfer diogelu a gwella bioamrywiaeth drwy'r system gynllunio. Bydd hefyd yn cyfrannu at amcanion cenedlaethol a lleol sy'n ymwneud ag adfer natur, gwytnwch ecolegol a rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.

Goblygiadau ar gyfer Cynllunio

Bydd canfyddiadau'r adolygiad yn llywio cam y Cynllun Adneuo o'r 2il Gynllun Datblygu Lleol Newydd, sy'n cynnig dynodi pob un o'r 241 safle a nodwyd. Ar ôl ei fabwysiadu, bydd y safleoedd hyn yn ffurfio rhan bwysig o fframwaith amgylcheddol y Fwrdeistref Sirol a byddant yn cael eu hystyried drwy'r broses gynllunio wrth asesu cynigion datblygu yn y dyfodol.

Nid yw dynodi safle fel SINC o reidrwydd yn atal datblygiad rhag digwydd. Fodd bynnag, mae'n golygu bod yn rhaid ystyried gwerth ecolegol safle yn ofalus wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio. Disgwylir i gynigion datblygu sy'n effeithio ar SINC osgoi neu leihau effeithiau andwyol lle bynnag y bo modd. Lle na ellir osgoi effeithiau, bydd angen dangos bod manteision y cynnig yn drech na'r niwed a achosir a bod mesurau lliniaru, gwneud iawn a gwella bioamrywiaeth priodol yn cael eu sicrhau yn unol â pholisi cynllunio a deddfwriaeth amgylcheddol berthnasol.

Casgliad

Mae'r adolygiad yn dangos bod y rhwydwaith SINC presennol yn parhau i chwarae rhan hanfodol wrth warchod bioamrywiaeth a chynnal gwytnwch ecolegol ar draws y Fwrdeistref Sirol. Er gwaethaf pwysau amgylcheddol parhaus a thystiolaeth o ddirywiad ehangach mewn bioamrywiaeth, mae pob safle SINC presennol yn parhau i fodloni'r meini prawf dethol cytûn ac yn parhau i fod o bwysigrwydd sylweddol i gadwraeth natur leol.

Mae nodi pum deg un o safleoedd cymwys ychwanegol yn amlygu presenoldeb adnoddau ecolegol gwerthfawr pellach o fewn y Fwrdeistref Sirol ac yn darparu cyfle i gryfhau'r rhwydwaith o safleoedd bywyd gwyllt gwarchodedig. Yn gyffredinol, mae'r adolygiad yn darparu sail dystiolaeth gadarn a chyfredol sy'n cefnogi cadw'r rhwydwaith SINC presennol a'i ehangu arfaethedig drwy'r 2il Gynllun Datblygu Lleol Newydd.